

Jo puolet liikenteestä on roskaa! Näin suojaudun roskapostilta

Yrityksen sähköpostista on lyhyessä ajassa tullut vakava uhka myös tietoturvalle. Hyödyllinen työkalu on muuttunut vierimäriksi, joka tulvii haitallista roskapostia. Mutta roskapostille ei tarvitse alistua. Näin onnistut suojautumisesa.

Teksti Petteri Järvinen
Piirros Petri Rotsten

Sähköpostin tyrkyttämistä mainoskirjeistä eli roskapostista (spam) on tullut todellinen ongelma. Vuoden 2003 kesällä roskapostin osuus ylitti jo puolet kaikesta maailman sähköpostiliikenteestä, joka on yli 20 miljardia viestiä päivässä.

Toisin kuin virukset, roskaposti on sinällään yleensä vaaratonta. Viestit ovat pelkkiä mainoskirjeitä, eivätkä ne sisällä haitallista koodia. Kaikki roskaposti on silti haitallista, sillä roskaviestien läpikäyntiin kuluu yhä enemmän työaika.

Pahimmassa tapauksessa roskaposti hukuttaa alleen tärkeät työviestit. Esimerkiksi Ilmailulaitos kertoi vuoden alussa, miten tieto sveitsiläisten langettamasta egyptiläisyhtiön lentokiellosta oli hukunut sähköpostimassaan ja paljastui vasta, kun asiaa alettiin jälkikäteen selvittää.

Yritykselle roskapostin vastaanotto on kallista

Jokainen voi helposti arvioida roskapostin kustannukset omalle yritykselleen. Jos työntekijä saa keskimäärin 50 roskapostiviestiä päivässä, joista jokaisen avaamiseen ja tutkimiseen kuluu 10 sekuntia, kuukaudessa tuhlaantuu lähes kolme tuntia kallisarvoista työaika.

Keskimääräisen tuntikustannuksen ollessa 20 euroa roskaposti aiheuttaa siis kuukaudessa 60 ja vuodessa 720 euron kustannukset. Sadan hengen yrityksessä vuosikustannus lähentelee jo sataa tuhatta euroa.

Lisäksi mainosten seurauksena moninkertaistuva sähköpostiliikenne pakottaa lisäämään tal-

nuskapasiteettia ja hankkimaan nopeampia yhteyksiä.

Kaikeksi onneksi me suomalaiset selviämme roskapostista varsin helposti, sillä usein mainosviestin tunnistaa jo englanninkielisen otsikon perusteella. Paha vain, että lähettäjät ovat oppineet yhä ovelamiksi ja keksivät yhä houkuttelevampia otsikoita saadakseen vastaanottajan avaamaan viestin.

Yrityksessä, jossa on runsaasti englanninkielistä sähköpostiliiken-

nettä, poisto pelkän otsikon perusteella saattaa aiheuttaa suuren menetyksen, kun tärkeä tilaus päätyy bittitaivaaseen roskapostien mukana.

Roskopostin lähettäminen on halpaa

Roskopostia tulee paljon, koska se on yritykselle helppo ja halpa tapa mainostaa omia tuotteitaan. Aluksi näillä sähköpostimainoksilla oli suuri uutuusarvo, ja ihmiset availi-

vat viestejä aktiivisesti, jolloin lähettäjä teki hyvän tilin.

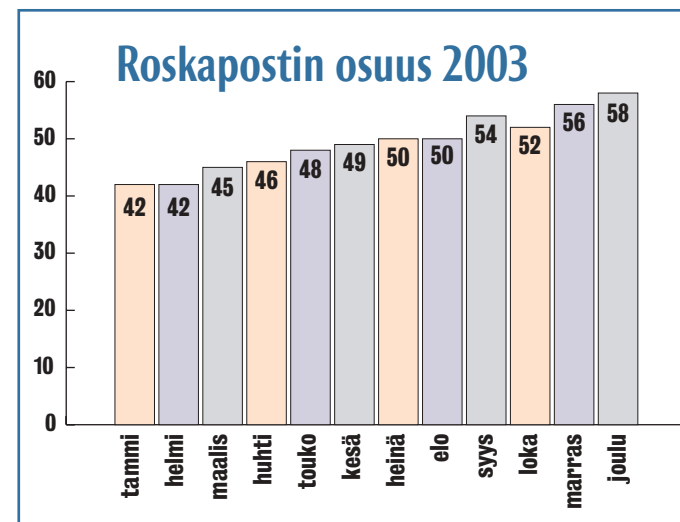
Tänään tilanne on toinen. Roskaposti on kasvanut sellaisiin mittoihin, että vain muutama viesti miljoonasta johtaa tilaukseen. Yrittäjiä näyttää silti riittävän, koska sähköpostin lähettäminen on edelleen lähes ilmaista. Vain osoiterekisterit maksavat – mutta vähän.

Lait yrittävät rajoittaa roskapostia

EU:n alueella koneellinen suoramarkkinointi kuluttaja-asiakkaille sähköpostilla on laitonta. Sen sijaan yritysten osoitteisiin saa lähettää mainontaa, kunhan se liittyy jollakin tavalla yrityksen toimintaan. Viagra-mainokset tai seksipalvelut eivät selvästikään täytä ehtoa.

Suurin osa roskapostista tulee kuitenkin Yhdysvalloista, jossa sääntely on perinteisesti ollut vähäistä ja tietosuoja lähes tuntematonta. Sikäläiset yritykset ovat halunneet kynsin hampain pitää kiinni uudesta mainoskanavasta, joten roskapostia hillitsevää lainsäädäntöä on ollut vaikea saada aikaan.

Vuoden 2004 alussa Yhdysvalloissa astui vihdoin voimaan liittovaltion tasolla vaikuttava niin sanottu can spam -laki. Se ei estä ros-

Roskopostin osuus kaikesta sähköpostiliikenteestä nousi tasaisesti koko vuoden 2003 ajan. Kesällä roskaposti ylitti jo hyötyliikenteen määrän. Luvut ovat roskapostin prosenttimääriä kaikesta sähköpostiliikenteen määrästä.

kapostia sinänsä, mutta kieltää lähettäjä-tietojen ja osoitteen väärentämisen sekä velvoittaa noudattamaan vastaanottajan pyyntöä päästä pois listalta (niin sanottu opt-out -periaate).

Lain avulla on haluttu säilyttää mahdollisuus asialliseen suoramarkkinointiin, mutta rajoittaa mainoskanavan väärinkäyttöä. Aika näyttää, tehoako laki.

Ihmelääkkeettä tuskin on

Alku ei ollut erityisen lupaava, sillä ainakin tammikuussa roskapostitus jatkui yhtä villinä kuin ennenkin. Lisäksi mainostajat voivat helposti siirtää lähetystoiminnan niihin lukuisiin maihin, joissa ei ole minkäänlaista lakia asiasta.

Näyttääkin ikävä kyllä siltä, ettei roskapostin kitkemiseen ole mitään ihmelääkettä. Vain lainsäädäntö yhdistettynä teknisiin estoihin ja käyttäjien kouluttamiseen voi hillitä aikamme pahinta verkkosairautta.

Kokonaan roskaposti loppuu vasta sitten, kun kukaan ei enää tilaa mitään mainosten perusteella. Yksikään yritys ei halua käyttää markkinointia, joka ei toimi.

Ei varsinkaan, jos laki rankaisee kiinni jäämisestä isoilla sakoilla tai jopa vankeudella.

Näin vähennät roskapostia:

Jos haluat vähentää roskapostia, tee nyt näin:

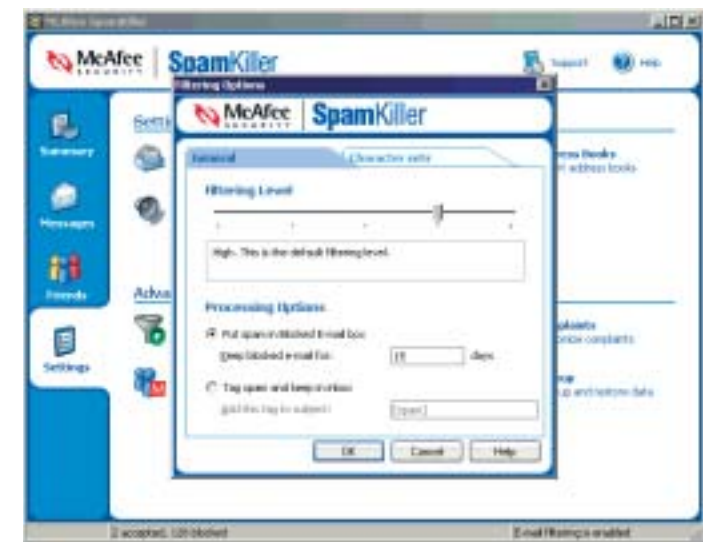
1 Pyri pitämään sähköpostiosoitteesi vain asiakkaiden ja tuttavien tiedossa. Harkitse, mihin nettipalveluihin sähköpostiosoitteesi ilmoitat. EU:n alueella sähköistä suoramarkkinointia säädellään tiukasti, mutta amerikkalaisiin palveluihin ilmoitetut osoitteet saattavat olla mainostajille vapaata riistaa.

2 Jos joudut ilmoittamaan säh-

köpostiosoitteen vaikkapa www-sivulla, naamioi se ylimääräisillä merkeillä, jotka ihminen ymmärtää poistaa (esimerkiksi: matti.meikalainen.NOSPAM@firma.fi tai suomi-nimisellä salakielellä: matti.meikalainen.poistatama@firma.fi tai matti piste meikalainen miuku-mauku firma piste fi). Tai kerro ihmislukijalle miten sähköpostiosoite muodostetaan: (etunimi.sukunimi@firma.fi).

3 Käytä oman sähköpostiohjelman työkaluja, kuten sulkulistaa ja postin käsittelysääntöjä. Niillä voit vähentää näkyvän roskapostin määrää ja automatisoida sen tuhoamista.

4 Jos postitultava alkaa viedä lii-

SpamKiller on tunnetuimpia roskapostin torjuntaohjelmia. Nykyään se sisältyy osana McAfee Internet Security -pakettiin. Suodatusohjelmaa voidaan käyttää myös erikseen. Liian korkea asetus lisää hyötyviestien poiston todennäköisyyttä.

kaa työaika, lataa netistä jokin roskapostin torjuntaohjelma tai päivitä sähköpostiohjelmiasi sellaiseen, missä on sisäänrakennettu torjunta.

Älä tee näin:

1 Älä avaa viestejä edes uteliaisuudesta, vaan poista ne jo otsikon perusteella. Viestin avaus voi rekisteröityä ja kertoo mainostajalle, että osoite on käytössä ja että vastaanottaja on kiinnostunut mainostetuista tuotteista. Tuloksena on lisää roskapostia.

2 Jos kaikesta huolimatta avaat viestejä, älä ainakaan tilaa niissä mainostettuja tuotteita äläkä klikkaa sivuilla olevia linkkejä.

3 Roskapostin lähettäjälle ei kannata valittaa. Postittajat eivät lue saamiaan vastauksia. Usein viesteissä näkyvä vastausosoite on väärennetty.

4 Joissakin torjuntaohjelmissa on mahdollista lähettää väärennety virheviesti, ikään kuin osoitetta ei olisi ollut olemassa. Siitäkään ei ole mitään hyötyä.

5 Monissa viesteissä on linkki, joka lupaa poistaa osoitteen jatkoslistalta. Linkit eivät aina toimi, eikä nimi todellisuudessa poistu mistään. Joskus voi käydä jopa päinvastoin: linkin painaminen vain lisää roskapostin määrää. Siksi linkkiä ei yleensä kannata käyttää.

Tieto vuotaa sähköpostista kilpailijoille

Tutuimpia sähköpostiuhkia ovat virukset. Niin yritykset kuin yksityiset käyttäjätkin ovat saaneet oppia kantapään kautta, ettei sähköpostin tuomia tiedostoliitteitä pidä suinpäin avata, vaikka ne tulisivat parhaalta kaverilta.

Näyttävien viruspidemioiden herättäminä yritysten virustorjunta alkaa olla kunnossa, kunhan vain on hankittu torjuntaohjelma ja pidetään se ajan tasalla sekä huolehditaan, että suojaus kattaa kaikki työasemat. Mikään torjuntaohjelma ei silti tunne kaikkia viruksia, joten käyttäjän oma varovaisuus on jatkossakin tärkeää.

Kokonaan toisenlainen ongelma liittyy sähköpostiin yritysalaisuksien vuotokanavana. Työntekijöiden on helppoa lähettää sähköpostilla luottamuksellista aineistoa talosta ulos. Isotkin datamäärät siirtyvät nopeasti ja huo- maamattomasti.

Esimerkiksi kilpailijalle siirtävä myyntihenkilö saattaa lähettää yrityksen koko asiakasrekisterin kotinsa sähköpostiin ja hyödyntää tietoja uudessa kilpailevassa työpaikassaan. Aiemmin vastaavan tiedon siirtäminen olisi vaatinut levyjen tai nauhakelojen kuljettamista, takavuosien mapeista puhumattakaan.

Tietoa voi vuotaa myös puoli-vahingossa, kun työntekijät keskustellevat muissa yrityksissä toimivien tuttaviansa kanssa. Vaarallisia ovat eritoten entiset työkaverit, jotka ovat vaihtaneet kilpailijan palvelukseen, sillä ystävyys-suhteet eivät noudata organisaatio-rajaa.

Torjuntakeinoja vain vähän

Toukokuussa 2003 Nokia sulki sähköpostiyhteydet Microcelliin perustellen kieltoa tietoturvasyillä. Juuri muuta yritys ei sitten voi-

kaan tehdä, sillä työntekijän sähköpostiliikenne kuuluu perustustalain turvaamaan viestintäsalaisuuden piiriin.

Yritys ei saa lukea työntekijän sähköposteja eikä seurata sähköpostiliikenteen lokitietoja, vaikka omistaakin laitteita ja ohjelmia sekin maksaa niiden käytöstä koituvat kulut. Pohjoismaisessa oikeuskäytännössä työntekijän asema on vahva, ja viestintäsalaisuutta voidaan raottaa vain, mikäli siitä on etukäteen kirjallisesti sovittu. Tällöinkin luku-oikeus rajoittuu vain työviesteihin ja tilanteisiin, joissa työntekijä on itse estynyt lukemasta postiaan.

Posteja ei saa mennä lukemaan siinäkin tapauksessa, että on perusteltua syytä epäillä työntekijää liikesalaisuuksien vuotamisesta tai muusta väärinkäytöstä. Asian tutkiminen ja todisteiden kerääminen kuuluu poliisille.